

**KÜLGAZDASÁGI ÉS
KÜLÜGYMINISZTERIUM**

 2015 A fejlesztés európai éve
europa.eu/eyd2015/

a mi világunk

a mi méltóságunk

a mi jövőnk

Fókuszban a Nemzetközi Fejlesztési Együttműködés (NEFE)

NEFE Kézikönyv

az EU külkapcsolati és fejlesztési pénzügyi eszközeiről

Vállalatok és más pályázók számára

Nemzetközi Fejlesztési Főosztály
2015. május 31.

Tartalom

Bevezetés

1. Magyarország nemzetközi fejlesztési együttműködési tevékenysége
2. Magyar kormányzati kezdeményezésű nemzetközi humanitárius segítségnyújtás
3. A NEFE Stratégia bemutatása
4. A NEFE törvény
5. A NEFE Stratégia külgazdasági összefüggései
6. Az Európai Unió külső fejlesztési politikája, külkapcsolati, és fejlesztési eszközei
7. Pályázási lehetőségek, gyakorlati tanácsok
8. Tájékoztatás a Fejlesztés Európai Évéről (EYD2015)
9. Tájékoztatás a magánvállalatok szerepéről a nemzetközi fejlesztésben

Bevezetés

A kézikönyv célja, hogy elősegítse a rendkívül szerteágazó NEFE szakterület könnyebb megértését és főleg azt, hogyan lehet részt venni a nemzetközi fejlesztési célok megvalósításában Magyarországon.

A NEFE szakpolitikát Magyarországon is, miként a világ többi donor országában a külkapcsolatokkal foglalkozó minisztérium nemzetközi fejlesztési részlege működteti, hazánkban a Külgazdasági és Külügyminisztérium (KKM) Nemzetközi Fejlesztési Főosztálya.

A kézikönyv összeállításával a Főosztály szándéka az volt, hogy a KKM és külképviseletei, továbbá a magyar fejlesztési végrehajtók között jobb, tartósabb és eredményesebb *fejlesztési végrehajtó partnerség*, együttműködés jöjjön létre, mert erre épülve lehet csak hatékonyabb az együttműködés a kedvezményezett országokban lévő partnerekkel. Meggyőződésünk, hogy mélyebb NEFE ismeretek birtokában a magyar gazdasági, tudományos és civil közösségek aktívabban tudnak részt venni a hazai és nemzetközi fejlesztési projektek végrehajtásában, és abban is, hogy a projektek folytatásaként új gazdasági és közösségi kapcsolatok alakulhassanak ki.

A tematikát a fenti célokhoz igazítottuk: bemutatjuk a hazai és nemzetközi fejlesztési együttműködési és nemzetközi humanitárius segítségnyújtási tevékenységet, a vonatkozó jogi környezetet és a NEFE Stratégiát, annak partnerség-bővítéssel összefüggő tudnivalóit. Emellett rendkívül fontosnak tartjuk, hogy a magyar fejlesztési szereplők az eddigieknél jóval nagyobb mértékben vegyenek részt az Európai Unió nemzetközi fejlesztési projektjeinek végrehajtásában, hiszen azok finanszírozásához a magyar adófizetők is hozzájárulnak. Ezért tartottuk fontosnak az uniós külkapcsolati és fejlesztési eszközökkel, illetve mechanizmusokkal kapcsolatos információk átadását, mivel úgy véljük, e téren jelentős lemaradásban vagyunk a többi tagország összehasonlításában.

A magyar gazdasági szereplők, vállalatok, intézményeink, civil szervezetek is alig, vagy csekély mértékben pályáznak ezekre az eszközökre. Ennek okát egyrészt abban látjuk, hogy ezek az eszközök nem eléggé ismertek, a fejlesztési oktatás elmaradt a valóságtól, másrészt a potenciális pályázók helyi ismeretei és főleg gyakorlati tapasztalatai nem elegendőek a sikeres pályázáshoz. A kézikönyv célja az is, hogy *elősegítse a helyi, vállalati tréningek, kapacitásbővítő képzések létrejöttét*, annak törzstananyagát adja, de segédanyag lehet konkrét pályázásokhoz is.

Budapest, 2015. május 31.

Nemzetközi Fejlesztési Főosztály
Külgazdasági és Külügyminisztérium

1. Magyarország nemzetközi fejlesztési együttműködési (NEFE) tevékenysége (rövid összefoglaló)

A nemzetközi fejlesztési együttműködés (NEFE) célja a világban létező szegénység és globális egyenlőtlenségek csökkentése, a stabilitás, a béke és a fenntartható fejlődés, valamint a demokrácia, az emberi jogok és a jogbiztonság előmozdítása. Az ENSZ, az OECD és az Európai Unió tagállamaként Magyarország is növekvő figyelmet fordít e területre, amely külkapcsolataink fontos részévé vált az elmúlt tíz év során.

2014 márciusában a magyar Kormány új Stratégiát fogadott el, amely megfogalmazza a 2014-2020 közötti időszakra szóló NEFE célokat és eszközöket. A dokumentum nagy hangsúlyt helyez arra, hogy a NEFE és nemzetközi humanitárius tevékenység, mint két szakpolitikai tevékenység összhangban álljon hazánk külpolitikai és külgazdasági célkitűzéseivel, s azok megvalósítását sajátos eszközrendszerével segítse.

Magyarország, miként a többi fejlett ország, hivatalos fejlesztési támogatást (Official Development Assistance) nyújt az OECD által megállapított, arra jogosult országoknak. Az OECD DAC Bizottsága a donor országok külső támogatási készségét az ODA/GNI adat alapján méri, illetve hasonlítja össze.

Az elmúlt években az alábbiak szerint alakult hazánk hivatalos fejlesztési támogatása a bruttó nemzeti jövedelem (GNI) arányában:

2010: 23,74 milliárd Ft, 0,07% ODA/GNI

2011: 28,07 milliárd Ft, 0,11% ODA/GNI

2012: 26,6 milliárd Ft, 2013: 28,66 milliárd Ft, mindkét évben 0,1 % volt az ODA/GNI

2014-ben (előzetes adat) 32,28 milliárd Ft, ami 0,12 % ODA/GNI jelent.

A támogatások túlnyomó része multilaterális keretekben valósult meg, tagdíjak formájában, illetve nemzetközi szervezetekbe, alapokba történő önkéntes felajánlások, befizetések révén.

A további növekedést hazánk úgy szeretné elérni, hogy a keleti és déli nyitás politika célkitűzései mentén a magyar gazdasági szereplők nagyobb lehetőséghez jussanak az ODA-ra jogosult országokban, vagyis nagyobb mértékben vegyenek részt a magyar gazdasági szereplők a nemzetközi fejlesztési együttműködésben, annak hazai és nemzetközi programjaiban, különös tekintettel az Európai Unió fejlesztési politikájának a végrehajtásában, amelyben Magyarország is a donorközösség része.

A magyar NEFE kezdeti éveiben a bilaterális fejlesztési együttműködési programokban domináns szerepet játszottak az ún. technical assistance (TA) projektek, melyek célja volt, hogy partnereinknek átadjuk a gazdasági, társadalmi reformok, a politikai és gazdasági átmenet és az EU csatlakozás során szerzett tapasztalatainkat, továbbá a fenntartható gazdasági fejlődéshez szükséges szakmai ismereteket. Az elmúlt években NEFE tevékenységünk fontos célterülete már az oktatás, az egészségügy, és agrár-együttműködési támogatás volt, valamint segítségnyújtás a globális kihívásokra adandó válaszok kialakításában pl. fenntartható vízgazdálkodás, klímaváltozás, élelmiszerbiztonság.

Az elmúlt években a magyar NEFE földrajzi prioritásai elsősorban a közeli ODA országok voltak, a nyugat-balkáni és kelet-európai országok, azonban az afrikai, a közel-keleti és a délkelet-ázsiai országokban is folytattunk fejlesztési együttműködési tevékenységet.

2010-2014 között NEFE partnerországaink voltak: Afganisztán, Bosznia-Hercegovina, Etiópia, Irak, Jemen, Kambodzsa, Kenya, Kirgizisztán, Koszovó, Laosz, Macedónia, Moldova, Mongólia, Montenegró, Mianmar, Palesztin Nemzeti Hatóság, Szerbia, Uganda, Ukrajna és Vietnam.

2014 decemberében a NEFE Koordinációs Tárcaközi Bizottság elfogadta a NEFE partnerországok kijelölését a 2015-2017-es időszakra, alapvetően a hatékonysági kritériumok alapján.

Kiemelt partnerországok:

Nyugat-Balkán: *Szerbia* (amíg ODA jogosult ország), *Bosznia-Hercegovina*, *Macedónia*

Kelet-Európa: *Ukrajna*, *Moldova*

Kelet-Afrika: *Etiópia*, *Kenya*

Ázsia/Dél-kelet Ázsia: *Laosz*

Ezen kívül projektalapú együttműködésű partnerországokat is megnevezett:

Belorusz, *Palesztin Hatóság*, *Vietnam*, *Kambodzsa*, *Kongó*, *Mongólia*, *Irak*, *Koszovó*, *Albánia*, *Montenegró*, *Tanzánia*, *Georgia*, de ezek köre rugalmasabban változhat.

2. Magyar kormányzati kezdeményezésű nemzetközi humanitárius segítségnyújtás

Tekintettel arra, hogy egy donor ország hivatalos fejlesztési támogatásába (ODA) beletartozik a kormányzati, központi költségvetésből finanszírozott nemzetközi humanitárius segítségnyújtásra fordított kiadások is, a NEFE mellett röviden tekintsük át a nemzetközi irányú humanitárius tevékenységünket. (A hazai kormányzati humanitárius tevékenységet az EMMI koordinálja.)

A humanitárius segítségnyújtás célja az emberi életek mentése, a szenvedés enyhítése és az emberi méltóság megőrzése a fegyveres konfliktusok és természeti katasztrófák következtében kialakult helyzetben. Magyarország nemzetközi humanitárius segítségnyújtása a nemzetközi humanitárius jogon, a nemzetközi emberi jogi egyezményeken és a nemzetközi menekültjogon, illetve a négy fő humanitárius alapelven (emberiség, semlegesség, pártatlanság és függetlenség) alapul.

Magyarország tevékenységét a humanitárius segítségnyújtással kapcsolatos Európai Humanitárius Konszenzusban megfogalmazott irányelvek, valamint a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet Fejlesztési Támogatási Bizottsága (OECD DAC) és az Európai Unió által is elfogadott Jó Humanitárius Donortevékenység (GHD) alapelvei mentén végzi.

A kormányzati nemzetközi humanitárius segítségnyújtását a Külgazdasági és Külügyminisztérium koordinálja és a végrehajtásban szoros együttműködésben van a társtárcákkal, a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságával, a Magyar Vöröskereszttel és a magyar humanitárius civil szervezetekkel. A humanitárius projektek a globális szerepvállaláson

túlmenően a hazai vállalatokat pl. víztisztítókat is eljuttatják a krízis helyszínére, ahol eredményes munka következtében új együttműködési kapcsolatok alakulhatnak ki.

Magyarország nemzetközi humanitárius segítségnyújtási tevékenységének egy részét nemzetközi keretben, az Európai Unió, továbbá az ENSZ humanitárius tevékenységgel foglalkozó szakosított szervezetein, ügynökségein és pénzügyi alapjain, a Vöröskereszt és a Vörös félhold Mozgalmon és a Nemzetközi Migrációs Szervezeten (IOM) stb. keresztül valósítja meg a magyar külképviseletek közreműködésével, a Magyar Vöröskereszttel és a civil szervezetekkel együttműködve.

Magyarország 2010-ben:146 millió forintot, 2011-ben:143,3 millió forintot, 2012-ben 252 millió forintot, 2013-ban 242,6 millió forintot, 2014-ben 166,4 millió forintot fordított nemzetközi humanitárius tevékenységre. Alapvető cél volt, hogy hazánk hozzájáruljon a legsúlyosabb humanitárius válságok (pl. Ukrajna, Szíria, Száhel-övezet, Afrika Szarva, Fülöp-szigetek, Irak stb.) kezeléséhez. A segélyezés során egyre nagyobb figyelem fordult az élelmezésbiztonság, illetve a víz és szanitációs (WASH) szektor, valamint a sérülékeny csoportok közül is elsősorban a nők, a gyermekek és az otthonukat hátrahagyó menekültek támogatására.

A nemzetközi fejlesztési tevékenység és humanitárius segélytevékenység hatékony megvalósításában fontos szerep hárul a magyar gazdasági szereplőkre, a vállalatokra és más pályázásra jogosult intézményekre, civil szakértőkre, szervezetekre, közösségekre és a külképviseleteinkre is, mint fő kapcsolattartókra a célországokkal és a külföldi partnerekkel.

3. A NEFE Stratégia bemutatása

(A „Magyarország nemzetközi fejlesztési együttműködésére vonatkozó stratégiája és nemzetközi humanitárius segítségnyújtására vonatkozó szakpolitikai koncepciója 2014-2020” című tervdokumentum teljes szövege a www.nefe.kormany.hu weboldalon olvasható)

- 1.) A Kormány 1182/2014 (III.27.) sz. 12 pontból álló határozata a stratégia legfontosabb elemeinek megvalósításáról rendelkezik, míg a többi elem 2017-ig folyamatosan teljesül, amikor féldős értékelés lesz az elért eredményekről és visszacsatolható tanulságokról. Az értékelés kiterjed majd arra is: milyen eredményeket ért el az új stratégiára támaszkodó, a globális kihívásokra válaszoló, a keleti és déli nyitás politikáját a hazai fejlesztési igényekkel és tervekkel ötvöző NEFE a külgazdasági diplomácia terén.
- 2.) A szakpolitikai stratégia célja, hogy a 2014-2020 közötti időszakra felvázolja a magyar külpolitika és külkapcsolatok szerves részét képező nemzetközi fejlesztési együttműködési (NEFE) és humanitárius segítségnyújtási politika alapelveit, céljait, fő irányait, és meghatározza azokat a szempontokat, amelyek alapján a végrehajtás kereteit és eszközrendszerét célszerű ki-, illetve átalakítani.
- 3.) A stratégia elkészítése régóta aktuális volt, hiszen a szakpolitikát megalapozó, egyben legutóbbi NEFE tárgyú stratégiai dokumentum (Koncepció) 2001-ben készült. Az azóta bekövetkezett globális és hazai változások, Magyarország csatlakozása az Európai Unióhoz, az ott megszerzett tapasztalatok és a globális világban történt átalakulások szükségessé tették NEFE és humanitárius segítségnyújtási törekvéseink újbóli felvázolását.

- 4.) A nemzetközi fejlesztési együttműködés célja a világban létező szegénység és a globális egyenlőtlenségek csökkentése, a nemzetközi biztonság és stabilitás, a béke és a fenntartható fejlődés, valamint a demokrácia, az emberi jogok és a jogbiztonság előmozdítása. A szakpolitikai stratégia elkészítésének aktualitását alátámasztotta a magyar külpolitika globális orientációjának erősítése, az Európán kívüli térségek felé forduló figyelem és a globális kihívások kezelése iránti elkötelezettségünk kifejezésre juttatása. A stratégia megalkotását a kormányzat, az országgyűlési képviselők és a civil társadalom egyöntetűen szorgalmazta és támogatta.
- 5.) A fejlett donorközösség tagjaként Magyarországnak nem csupán kötelezettsége, hanem érdeke is, hogy a közelebbi és tágabb környezetében fekvő, hivatalos segélyre jogosult országok fejlődéséhez segítséget nyújtson. NEFE tevékenységünk hozzájárul Magyarország és a partnerországok közötti politikai, külgazdasági és kulturális kapcsolatok erősödéséhez, valamint a kedvező ország-kép kialakulásához.
- 6.) Az új NEFE szakpolitikai stratégia a magyar keleti és déli nyitás politika jegyében született, figyelembe veszi hazánk adottságait, valamint a nemzetközi – ENSZ, OECD DAC, EU – normákat és trendeket, különös tekintettel a Magyarország által is elfogadott támogatáshatékonsági alapelvekre. A stratégia célja, hogy a NEFE és humanitárius segítségnyújtás hazánkban a következő években a korábbinál nagyobb társadalmi és politikai támogatottságot élvezzen, több forrással rendelkezzen és sikeresen egyeztesse össze a globális kihívások iránti felelősségérzetet az érték alapú nemzeti érdekérvényesítéssel.
- 7.) A magyar NEFE politika végrehajtása során törekszünk a különböző politikák fejlesztési célú koherenciájának megvalósulásra, a megcélzott földrajzi irányok és szektorok kiválasztásánál figyelembe vesszük Magyarország külpolitikai és más szakpolitikai prioritásait –. térségpolitika, nemzetpolitika, biztonságpolitika, külgazdaság, klímavédelem, tudomány, kultúra – és ösztönözzük, hogy a magyar NEFE szempontjai és a fejlődő országok érdekei egyaránt érvényre jussanak.
- 8.) Az elmúlt tíz évben a magyar NEFE bilaterális programjai által összesen 700 fejlesztési projekt valósult meg a kedvezményezett fejlesztési partnerországokban. Jelenleg a magyar NEFE - a V4 országokhoz képest is - alulfinanszírozott, szerkezete egyoldalú, a nemzetközi fejlesztési célú ráfordításoknak több, mint kétharmada multilaterális csatornákon keresztül jut el a kedvezményezettekhez. A következő időszakban fontos feladat, hogy a kétoldalú a fejlesztési projektek támogatása növekedjen, áthassa a partnerországokkal folytatott gazdasági-társadalmi kapcsolatainkat, és nagyobb láthatóságot biztosítson a magyar NEFE számára. E folyamat része a külképviseletek NEFE tevékenységének erősítése a fenti célok elérése érdekében.
- 9.) A NEFE szakpolitikai stratégia a keleti/déli nyitás jegyében azt a feladatot is maga elé tűzi, hogy az elkövetkező hatéves időszakban a közeli régiókon túl, hangsúlyt fektet a legnagyobb fejlesztési igényű, legkevésbé fejlett afrikai és ázsiai térséggel való együttműködésre. Minden földrajzi irányban érvényes elv azonban a magyar segítségnyújtás, a fejlesztési együttműködési kooperáció hatékonyságának növelése és a külgazdasági (nemzetgazdasági) célok megvalósításának elősegítése, az elszámoltathatóság

és átláthatóság, a kedvezményezettek fejlesztési igényeihez való igazodás, az eredményorientált megközelítés, a donor-koordináció, a fenntarthatóság, és koherencia.

4. A NEFE törvény

A nemzetközi fejlesztési együttműködésről és a nemzetközi humanitárius segítségnyújtásról szóló törvény megalkotását a végrehajtásban résztvevő szervezetek és szakemberek régóta szorgalmazták. A Kormány 2014 márciusában a 1182/2014. (III. 27.) Korm. határozat 1.3. pontjával a külügyminisztert hívta fel arra, hogy a törvényről szóló előterjesztést készítse elő és nyújtsa be a Kormány részére. A Külgazdasági és Külügyminisztérium Nemzetközi Fejlesztési Főosztálya széles körű szakmai-társadalmi konzultációt követően elkészítette a előterjesztést, amelyet a Kormány a november 13-i ülésén elfogadott. Az előterjesztésben szereplő törvényjavaslat november 18-án benyújtásra került az Országgyűléshez, annak elfogadására december 15-én került sor.

A törvény, a 2014. évi XC. Tv. a Magyar Közlöny 2014. évi 183. számában került kihirdetésre. (<http://www.kozlonyok.hu/nkonline/index.php?menuindex=200&pageindex=kozltart&ev=2014&szam=183>).

A hatálybalépés napja: 2015. július 1.

A nemzetközi fejlesztési együttműködésről és a nemzetközi humanitárius segítségnyújtásról szóló törvény fontos eszköz ahhoz, hogy e szakpolitikák végrehajtásának új irányt szabjon. A jogszabály a partnerországokkal való kétoldalú együttműködés megerősítését, a végrehajtás hatékonyságának növelését szolgálja. A 19 paragrafus keret jelleggel meghatározza a szakpolitikák alapelveit, valamint a tervezés, végrehajtás, finanszírozás és ellenőrzés alapvető szabályait. A törvény modern és előrevivő. A részletes végrehajtási szabályokat kormányrendelet és miniszteri rendeletek fogják tartalmazni.

5. A NEFE Stratégia külgazdasági összefüggései

A nemzetközi fejlesztési együttműködés (NEFE) célja a világban létező szegénység és globális egyenlőtlenségek csökkentése, amelyet összhangba kell állítani hazánk külgazdasági célkitűzéseivel. Éppen ezért szükséges olyan területek felkarolása, ahol a NEFE projektek folytatásaként további gazdasági-együttműködési kapcsolatok alakulhatnak ki.

Globális szerepvállalásunk része a humanitárius segítségnyújtás is, melynek szakismereti háttere, s eszközigénye ma már óhatatlanul bekapcsolja a vállalatokat és a gazdasági szereplők szakismeretét. Egy-egy humanitárius jelenlét megalapozhatja a későbbi üzleti kapcsolatokat is amellet, hogy Magyarország jobb láthatóságát is hivatott elősegíteni a nemzetközi térben.

A NEFE tevékenysége nemcsak NEFE partnerországban (recipiens/kedvezményezett országban) van jelen, hanem donor-együttműködésben, illetve három - és többoldalú vegyes donor és recipiens együttműködésben is előfordul.

5.1.A NEFE donor-együttműködés során felmerülő feladatok:

- Fontos szempont az adott *donor-partnerország NEFE politikájának* megismerése, különös tekintettel a releváns kedvezményezettel fennálló kapcsolatára, s azon belül is a kiemelt

területekre, szektorokra, illetve annak feltárása miatt lép donor együttműködésre magyar partnerekkel.

- Meg kell ismerkedni a NEFE tevékenységben részt vevő *civil szervezetekkel és vállalatokkal, a donor és kedvezményezett* oldalról egyaránt.
- Ha a NEFE projektet *multilaterális szervezet* finanszírozza szükséges a nemzetközi szervezet projekt-végrehajtási szabályainak a megismerésére is, a donorpartneren és kedvezményezettten kívül.

5.2. A NEFE kedvezményezett partnerországban felmerülő feladatok (Nyugat-Balkán, Kelet-Európa, Közép-Ázsia, Afrika):

- Fontos szempont az adott kedvezményezett ország fejlesztési politikájának, terveinek megismerése, különös tekintettel arra, hogy NEFE területen mely donor országokkal, szervezetekkel van aktív kapcsolata.
- A NEFE struktúra feltérképezése az adott ország közigazgatásában azért fontos, hogy világos legyen a támogatások végrehajtásának menedzselése és ellenőrzése.
- Az adott ország multilaterális szervezeteken keresztül finanszírozott NEFE projektjeinek a megismerése szintén fontos, egyrészt a helyi donorkoordináció átláthatósága miatt, másrészt annak megállapításához milyen részt vállal egy-egy nagy nemzetközi szervezet az ország fejlesztésében.
- Az adott ország európai uniós fejlesztési eszközökből való részesülése és annak megvalósulási mechanizmusának megismerése a bekapcsolható magyar civil szervezetek és vállalkozások szempontjából is különösen fontos. Ehhez a külképviseleteink, azok híján az EU DEL helyi képviselete tud eligazítást adni.
- Fontos szempont, hogy a kedvezményezett országban milyen területeken képesek a nemzetközi szervezetek fejlesztési projekteket finanszírozni, hova lehet bekapcsolódni a magyar szereplőknek.
- Az adott országban már jelen lévő magyar vállalat fontos tájékozási pont a külképviselet és más magyar szereplő számára is. A hazai szereplők hajlandósága a NEFE partneri kapcsolatokra a többi hazai szereplővel bázissá szélesíthet egy-egy egyedi megjelenést, akciót. (pl. humanitárius tevékenység átnőhet rehabilitációba, majd fejlesztésbe.)

5.3. Stratégiai célú NEFE és ODA szempontok a külképviseletek NEFE tevékenységben

A külképviseletek a NEFE és humanitárius folyamatokat figyelemmel kísérik az állomáshely szerinti országban és az akkreditált területen, beleértve az adott országban működő nemzetközi szervezetekét is.

- A külképviseletek részt vesznek a *helyi donor koordinációban NEFE és humanitárius területen*, kapcsolatot tartanak a fogadó ország vonatkozó intézményeivel, a nemzetközi szervezetek és a helyi civil szervezetek képviselőivel.
- *Közreműködnek*, amennyiben szükséges a helyszínen megvalósuló fejlesztési és humanitárius projektek magyar szereplőinek beazonosításában.
- *Részt vesz* a külképviselet az EUDEL fejlesztéspolitikával foglalkozó ülésein, ezekről jelentést készít.
- Rendszeres *konzultációt folytat* az adott országban jelen lévő donor országok NEFE diplomataival, nyomon követi a donortevékenység főbb irányait, ezekről jelentést készít.
- Rendszeresen *kapcsolatot tart* az adott ország *fejlesztésért felelős intézményeivel*, jelentést készít az ország fejlesztési politikájáról, prioritásairól.
- *Kapcsolatot tart* a fejlesztésben szerepet játszó jelentősebb helyi stakeholder-ekkel (gazdasági szereplőkkel, oktatási intézményekkel és szakmai jártasságú civil szervezetekkel), ezekről jelentést készít.
- A külképviseletek feladata a *magyar kkv-k érdekeinek képviselete* is a NEFE és humanitárius célú vállalati támogatások tekintetében, különösen a földrajzilag közel álló kedvezményezett országokban. (pl. a Nyugat-Balkán országokban a magyar gazdasági/külgazdasági előnyök számottevő lehetőséget kínálnak, melyeket eddig csak részben használtunk ki.)
- *Közreműködik*, szükség esetén a magyar humanitárius és fejlesztési projektek helyi partnereinek megtalálásában. (pl. a közvetlen megkeresése a nyugat-balkán országokban a helyi üzleti és társadalmi szokások miatt jobb eredményt hozhat, mint a formális levelezés.)
- Együttműködési lehetőség kiaknázása a V4-ek közös fellépése tekintetében
- A NEFE és humanitárius szakpolitika teljesítéséről a KKM Nemzetközi Fejlesztési Főosztálya éves beszámolót készít a kormánynak. Ez immár törvénybeli kötelezettsége. A magyar külképviseletek ehhez *részbeszámolót* készítenek, melyet a misszióvezető terjeszt fel. Ezek a jelentések kiterjednek a fogadó ország, illetve akkreditált országok NEFE szempontból releváns helyzetének alakulására, az ottani magyar és számunkra orientáció-értékű uniós tagországok NEFE tevékenységére is, ezen kívül következtetéseket és javaslatokat is tartalmaznak.

6. Az Európai Unió külső fejlesztési politikája, külkapcsolati, fejlesztési eszközei és mechanizmusai

6.1 Az Európai Unió külső fejlesztési politikája és humanitárius tevékenysége

A nemzetközi fejlesztési együttműködés a nemzetközi donor közösség részéről a rászoruló (OECD DAC listában megállapított) országok számára biztosított tevékenység. Az Európai Unió a tagországaival együtt a *legnagyobb donor a világon*, 2012-ben 55, 2 milliárd euró összegű hivatalos fejlesztési támogatást nyújtottak az európai intézmények és a 28 uniós tagállam együtt. Ebből az

Európai Bizottság 2012-ben 13,5 milliárd euró összegben nyújtott külső fejlesztési támogatást. Az EU a fejlesztési tevékenységét összehangolja más szakpolitikáival és ezt az elvet követik a tagországok is a *szakpolitikák fejlesztési koherenciája közös elv* alapján.

Az EU a rászoruló országok támogatásában *különböző stratégiákat* ötvöz. A támogatáshoz a kedvezményezettek nagyrészt projektek révén, pályázatok eredményeként született szerződéseken keresztül jutnak hozzá, esetenként ágazati és költségvetési támogatást is kaphatnak, ha az előírt feltételeknek megfelelnek.

Az EU 140 képviselőt (*EU Delegáció*) tart fenn világszerte, amelyek képviselik az EU-t a fogadó országban s emellett felelősek a fejlesztési és együttműködési programok megvalósításáért is a helyszínen. Az uniós fejlesztési együttműködési politika kialakítása és a programok megvalósításának nyomon követése a Bizottság EuropeAid Fejlesztési és Együttműködési Főigazgatóságának (DEVCO) a feladata. A külkapcsolatok és a fejlesztési együttműködés közötti összhang megerősítése az *Európai Külügyi Szolgálat* (EKSZ) feladata.

A fejlesztési politikáról szóló európai konszenzus (2005) határozza meg azokat a közös elveket, amelyek lehetővé teszik, hogy az EU és tagállamai a komplementaritás és a hatékonyság szellemében hajtsák végre fejlesztési politikáikat.

A humanitárius segítségnyújtásról szóló európai konszenzus 2007-ben született meg. A Lisszaboni Szerződés alapján a humanitárius segítségnyújtás külön szakpolitikának minősül és saját pénzügyi eszköze van.

6.2. Az Európai Unió külkapcsolati és fejlesztési eszközei

Az uniós fejlesztésfinanszírozási mechanizmusok hatóköre vagy *földrajzi*, vagy *tematikusan* van meghatározva. 2014 és 2020 közötti időszakra három földrajzi és három tematikus eszköz határozza meg azt, hogy hol és hogyan kell a fejlesztési pénzeket elkölteni.

A fejlesztési finanszírozás zömét a földrajzi szempontok szerint meghatározott eszközök nyújtják: DCI (Development Cooperation Instrument), EDF (European Development Fund) és az ENI (European Neighborhood Instrument). Ezeket az eszközöket a *fejlődő országok mindegyike előtt nyitva álló három tematikus eszköz* egészíti ki: a demokrácia és az emberi jogok európai eszköze, a stabilitás és béke elősegítését szolgáló eszköz és a Nukleáris Biztonsági Együttműködési Eszköz.

6.2. 1. Fejlesztési Együttműködési Eszköz (Development Cooperation Instrument, DCI)

2007. január 1-jén az EU külkapcsolati tevékenysége reformjának eredményeképpen lépett hatályba a Fejlesztési Együttműködési Eszköz, amelynek célja, hogy hozzájáruljon a szegénység csökkentéséhez, valamint a demokrácia, a jó kormányzás, az emberi jogok és a jogállamiság tiszteletben tartásának előmozdításához. A DCI a korábbi földrajzi és tematikus eszközök sokaságát váltotta fel, és jól strukturált formában, az egyes országokban három fő területre koncentrálna segíti elő az EU fejlesztési együttműködésének hatékonyságát.

A 2007-2013 időszakra rendelkezésre álló DCI keret összesen 16,9 milliárd euró volt. A 2014-2020 közötti időszakra 19,66 milliárd eurós keretet állapított meg a Bizottság, mely az indikatív tervezés alapján az alábbiak szerint oszlik meg:

1. 11,80 milliárd euró a **földrajzi** meghatározás szerinti **programok** keretében 47 fejlődő országgal segíti az együttműködést Latin Amerikában, Ázsiában, Közép-Ázsiában, az öbölmenti országokban (Irán, Irak, Jemen), valamint egyéb országok kategóriájában. Egy-egy földrajzi program a megfelelő tevékenységi területeken folytatott együttműködésre terjed ki, mely lehet regionális (a korábban említett partnerországokkal, különösen a támogatási körből való kikerülés hatásainak az enyhítésére a nagymértékű és növekvő egyenlőtlenségekkel küzdő partnerországok esetében), vagy kétoldalú (azokkal a partnerországokkal, amelyek nem szerepelnek az OECD Fejlesztéstámogatási Bizottsága - DAC listáján a közepes jövedelmű fejlődő országok felső sávjában, vagy bruttó hazai termékük nem magasabb a globális bruttó hazai termék egy százalékánál). A programok az alábbi területeken járulnak hozzá a fejlesztési tevékenységhez:

- emberi jogok, demokrácia és jó kormányzás:
  - emberi jogok, demokrácia és jogállamiság;
  - a nemek közötti egyenlőség, a nők társadalmi szerepvállalásának erősítése és számukra az esélyegyenlőség megteremtése;
  - központi és helyi szintű közigazgatás;
  - adópolitika- és igazgatás;
  - a korrupció elleni küzdelem;
  - civil társadalom és helyi hatóságok;
  - a gyermekek jogainak előmozdítása és védelme;
- az emberi fejlődést szolgáló inkluzív és fenntartható növekedés:
  - egészségügy, oktatás, szociális védelem, foglalkoztatás és kultúra;
  - üzleti környezet, regionális integráció és világpiac;
  - fenntartható mezőgazdaság, élelmezés- és a táplálkozásbiztonság;
  - fenntartható energia;
  - a természeti erőforrásokkal, ezen belül a földdel, az erdővel és a vízzel való gazdálkodás;
  - éghajlatváltozás és környezetvédelem;
- a fejlesztés szempontjából jelentős egyéb területek
  - migráció és menekültügy;
  - a humanitárius segélynyújtás és a fejlesztési együttműködés összekapcsolása;
  - a katasztrófákkal szembeni ellenálló képesség erősítése és a katasztrófakockázatok csökkentése;
  - fejlesztés és biztonság, beleértve a konfliktus megelőzést.

Az Unió minden egyes kétoldalú programban elméletileg legfeljebb **három ágazatra** összpontosítja a támogatását, amelyet lehetőség szerinti az érintett partnerországgal közösen kell kiválasztani.

2. 7,008 milliárd euró **tematikus programok** keretében, valamennyi fejlődő ország javára felhasználható. A tematikus programok keretében megvalósított intézkedéseknek a földrajzi programok alapján finanszírozott intézkedésekhez többletértéket kell biztosítaniuk, azokat ki kell egészíteniük, és koherensnek kell lenniük velük. A tematikus programok kivitelezésére az alábbi területeken van lehetőség:

- Globális közjavak és kihívások
    - Környezetvédelem és éghajlatváltozás
    - Fenntartható energia
    - Emberi fejlődés, beleértve a tisztességes munkát, a társadalmi igazságosságot és a kultúrát
    - Élélmezés- és táplálkozásbiztonság és fenntartható mezőgazdaság
    - Migráció és menekültügy
  - Civil társadalmi szervezetek és helyi hatóságok
3. 845 millió euró támogatás a **Pánafrikai Program** keretében. A pánafrikai program Afrika és az Unió közötti stratégiai partnerség céljait és általános elveit támogatja. Előmozdítja az emberközpontú partnerségnek és Afrika egységes kezelésének az elvét, valamint a regionális és kontinentális szint közötti koherenciát. Középpontjában az Afrikában és az Afrikával közösen végzett, régiókon átívelő, kontinentális és globális jellegű tevékenységek állnak, és támogatja és az EU–Afrika közös kezdeményezések globális közegben való támogatását. A program különösen a partnerség alábbi területeit támogatja:
- béke és biztonság;
  - demokratikus kormányzás és emberi jogok;
  - kereskedelem, regionális integráció és infrastruktúra (a nyersanyagokkal együtt);
  - millenniumi fejlesztési célok és a 2015 utánra szóló új Agenda (globális fejlesztés – fenntartható fejlődés)
  - energia;
  - éghajlatváltozás és környezetvédelem;
  - migráció, mobilitás és foglalkoztatás;
  - tudomány, információs társadalom és területfejlesztés;
  - horizontális kérdések.

6.2. Európai Szomszédsági Támogatási Eszköz (European Neighbourhood Instrument, ENI)

Az eszköz az EU szomszédságpolitika partnerországai (*Algéria, Egyiptom, Izrael, Jordánia, Libanon, Líbia, Marokkó, Palesztina, Szíria [jelenleg felfüggesztve], Tunézia, Ukrajna, Örményország, Azerbajdzsán, Belorusz, Georgia, Moldova*) és Oroszország számára nyújt társfinanszírozást a jó kormányzás megerősítését, valamint a méltányos gazdasági és társadalmi fejlődést célzó folyamatokhoz, a határokon átnyúló és a régiók közötti együttműködéshez, valamint a kedvezményezett országok és az EU közötti fokozatos gazdasági integráció céljainak megvalósításához.

A források közel 90%-a ország-specifikus, vagy regionális programok keretében, bilaterális alapon kerül kihelyezésre, 10%-ban pedig határ-menti együttműködések (*ilyen pl. a HU-UKR*), valamint az Európai Szomszédsági Beruházási Alap (NIF) keretében kerül kihelyezésre.

Az új ENI az Európai Szomszédságpolitika által lefedett 16 partnerország (délien: Algéria, Egyiptom, Izrael, Jordánia, Libanon, Líbia, Marokkó, Palesztina, Szíria, Tunézia, keleten: Örményország, Azerbajdzsán, Belorusz, Georgia, Moldova, Ukrajna) támogatását célozza, a differenciálást és az ösztönzés alapú megközelítést előtérbe helyezve.

Az ENI elődjének, az Európai Szomszédsági és Partnerségi Eszköz (European Neighbourhood and Partnership) vívmányaira alapozva támogatja a szomszédos államokkal való kapcsolatokat erősítését, oly módon, hogy az kézzelfogható előnyöket hozhasson mind az EU tagállamoknak,

mind a partnereknek. Az eszköz felhasználására egy partnerországnak nyújtott uniós támogatásra kiterjedő **kétoldalú programok, több országra kiterjedő programok és határokon átnyúló együttműködési programok (Cross Border Co-operation CBC)** keretében van lehetőség.

A 2011-ben indított Szomszédsságpolitikával összhangban az ENI támogatás fő céljai:

- Az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok, a jogállamiság, az egyenlőség, a fenntartható demokrácia, a jó kormányzás és a virágzó civil társadalom megteremtésének elősegítése
- Fenntartható és inkluzív növekedés, valamint a gazdasági és társadalmi fejlődés minden tekintetben való támogatása, beleértve az EU belső piacába való fokozatos integráció elősegítését
- Nagyobb fokú mobilitás – beleértve a diákcsereprogramokat is - és az emberek közötti kapcsolatok elősegítése
- Regionális integráció elősegítése, beleértve CBC-t

Az ENI-re elkülönített pénzügyi keretösszeg a 2014-2020-as időszakra folyó áron 15,43 milliárd euró. (ennek legfeljebb 5 %-a fordítható a határokon átnyúló együttműködési programokra.)

Az ENI fő jellemzői:

- Differenciált, személyre szabott és ösztönzésalapú megközelítés alkalmazása: az EU egyértelmű kritériumok alapján törekszik a támogatási szintek nagyobb differenciálására, összehangolva a támogatásokat a partnerországok szükségleteivel és fejlődési ütemével.
- A megreformált Szomszédsságpolitika kulcsfontosságú aspektusaként az ösztönzésalapú megközelítés lehetővé teszi, hogy az EU növelje azon országok támogatását, melyek elkötelezettek a fenntartható demokrácia kialakítása iránt, beleértve az emberi jogok tiszteletét és a kitűzött reformtörekvéseket. A hatékonyság érdekében az eszköz kevesebb kulcsfontosságú politikai célt tűz ki a modernizáció eredményeként. A programozási folyamat egyszerűsítése is a modernizáció részét képezi.
- Törekszik az EU egyéb eszközeivel és irányelveivel való szorosabb összefonódásra, így pl. az EU költségvetésen belüli és kívüli eszközök forrásainak könnyebb elérhetőségére.
- Az Oroszországi Föderáció különleges státusszal bír az ENI vonatkozásában, mivel egyszerre az Unió egyik szomszédja és stratégiai partnere is a térségben. Ebből következően az uniós finanszírozás annak érdekében is felhasználható, hogy Oroszország részt vehessen a határokon átnyúló együttműködésben és az uniós részvétellel megvalósuló regionális együttműködésekben, valamint a releváns, több országra kiterjedő programokban – ideértve az oktatás terén megvalósuló együttműködést, és különösen a diákcsera-programokat.

6.3. Európai Fejlesztési Alap (European Development Fund, EDF)

Az Európai Fejlesztési Alap - amely nem az uniós költségvetés része - az EU legrégebbi és legnagyobb fejlesztési eszköze. Kedvezményezettjei az afrikai, karibi és csendes-óceáni (ACP) partnerállamok, valamint a tengerentúli országok és területek (*OCT-k, pl. Falkland szigetek, Grönland, Francia Polinézia, Kajmán szigetek, Bermuda stb.*). Az Alap létrehozásáról az 1957-es Római Szerződés rendelkezett, eredetileg annak érdekében, hogy az Európai Közösség az akkor még gyarmati sorban lévő, illetve bizonyos tagállamokhoz történelmi szálakkal kötődő (lényegében volt gyarmati) fejlődő országok számára szakmai és pénzügyi támogatásokat nyújtson.

Az Alap forrásait a tagállamok kétoldalú befizetései adják. Miután nem része az EU közös költségvetésének, külön pénzügyi és végrehajtási szabályzat vonatkozik rá. A támogatások allokálását a tagállamok fővárosi képviselőinek részvételével működő komitológiai bizottság (EDF Bizottság) készíti elő. Az EDF vissza nem térítendő támogatásokat, kockázati tőke fedezetet, valamint az Európai Beruházási Bank (EIB) bevonásával kedvezményes hiteleket nyújt, illetve ezen eszközöket kombináló konstrukciókat alkalmaz.

Az Európai Unió és az afrikai, karibi és csendes-óceáni (AKCS) országok kapcsolatának együttműködési kereteit a 2000-ben húsz évre elfogadott Cotonoui Partnerségi Megállapodás biztosítja. A Megállapodás célja, hogy a felek közös erőfeszítéssel csökkentsék a szegénységet, előmozdítsák és felgyorsítsák az AKCS államok gazdasági, szociális és kulturális fejlődését, valamint hozzájáruljanak a stabil, demokratikus politikai környezet megteremtéséhez. Az Európai Unió az AKCS országokkal fenntartott fejlesztési együttműködését a kötelező tagállami befizetésekből álló **Európai Fejlesztési Alapból** finanszírozza. Az Alap teljes kerete a 10. EDF (2008-2013 közötti) időszakában 22 milliárd euró volt

A tagállamok által ratifikált – 2006-ban aláírt – EDF Belső Megállapodásból Magyarországra keletkeztetett kötelezettség 125 millió euró befizetése a 10. EDF periódusban. Az allokációkat 2011-ben kezdtük meg. A befizetések évente három részletben történnek az Európai Bizottság EDF befizetésekre vonatkozó eljárásrendje szerint.

A 10. EDF befizetések befejezését követően kezdődik meg a 11. EDF kötelezettségek teljesítése. Az Európai Tanács 2013. február 7-8-i ülésén vitatta meg és fogadta el a 2014-2020-as többéves pénzügyi keret (MFF), ezen belül a külkapcsolati és fejlesztési elemek sarokszámait. Ennek alapján Magyarország hozzájárulása a 11. Európai Fejlesztési Alaphoz 187 millió euróra fog emelkedni. Az Alap forrásainak egy része **pályázat** útján érhető el, AKCS országokban megvalósuló fejlesztési programokban való részvételen keresztül. **10. EDF időszakában 22,6 milliárd euró teljes keretű Alap a 11. EDF időszak alatt 30,5 milliárd euró lesz.** Az EDF vissza nem térítendő támogatásokat és az EIB bevonásával kedvezményes hiteleket is nyújt. A források felhasználása kizárólag az egyes ország stratégiákban meghatározott célszektorokban használható fel **(környezetvédelem, vízgazdálkodás, energia, mezőgazdaság, élelmiszeripar, egészségügy, építőipar, oktatás-kultúra, kapacitásépítés, emberi jogok, migráció, demokrácia támogatás).**

6. 4. További külkapcsolati eszközök:

Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA)	Az eszköz kedvezményezettjei az EU tagjelölt országai (<i>FYROM, Izland, Montenegró, Törökország</i>) és a potenciális tagjelölt országok (<i>Albánia, BIH, Szerbia, Koszovó</i>). 11,7 milliárd euró keretösszeg, kezelője DG REGIO Az IPA forrásainak felhasználására az intézményi szféra erősítése; a határokon átnyúló együttműködések (<i>pl. HU-SRB</i>) (a teljes költségvetés 4%-a); a regionális fejlesztés (közlekedés és szállítás, környezetvédelem, gazdasági fejlődés, stb.); az emberi erőforrások; valamint a vidékfejlesztés céljaival összefüggésben kerülhet sor.
---	--

Humanitárius	Az EU humanitárius segítségnyújtása magába foglalja a harmadik
--------------	--

Segítségnyújtási Eszköz (HAI)	<p>országbeli személyeknek - különösen a legsebezhetőbbeknek és prioritásként a fejlődő országokban élőknek - a természeti katasztrófák és ember által előidézett válságok <i>(háborúk vagy harcok, természeti vagy az ember által előidézett katasztrófákhoz hasonló rendkívüli helyzetek vagy körülmények áldozatai)</i> történő segítségnyújtást, valamint a megmentésükre és védelmükre irányuló műveleteket. Ide sorol továbbá a veszélyhelyzetekre való felkészülés a katasztrófák, vagy rendkívüli események megelőzésére irányuló akciók is. A keret kezelője a DG ECHO.</p> <p><i>Az EU közös költségvetésből származó humanitárius segélyeknek kizárólag előminősített nem kormányzati magyar szervezetek lehetnek a kedvezményezettjei, a meghirdetett, általában ország/régió és téma-specifikus humanitárius segítségnyújtási projektek megvalósításában való részvétellel.</i></p>
Közös Kül- és Biztonságpolitika (CFSP) végrehajtása	<p>Az eszköz a polgári válságkezelő, békefenntartó és stabilizációs missziókat, fegyverzetellenőrzési és leszerelési projekteket, valamint az EU különleges megbízottak (EUSR) működési költségeit finanszírozza. <i>(Az eszköz forrásaiból katonai műveletek nem fedezhetők A finanszírozásról szóló döntések egyedi alapon, tanácsi határozat elfogadásával kerülnek jóváhagyásra.</i></p>
Stabilitási Eszköz (IfS)	<p>Az IfS konkrét válságkezelés, vagy válsággal fenyegető helyzet megelőzésének finanszírozásával biztosítja az EU nemzetközi fejlesztési és humanitárius segélyezési fellépésének, valamint közös biztonság- és védelempolitikájának végrehajtását. Egyrészt rövidtávú komponense által elsősorban a konfliktus vagy természeti katasztrófák utáni helyreállítást, intézményépítést célozza. Másrészt - stabil körülmények tartós fennállása esetén - hosszú távú komponense a célországok válságkezelési, illetőleg válság-megelőzési és előrejelzési képességét hivatott erősíteni, három nagy prioritási területre koncentrálna: tömegpusztító fegyverek proliferációjának megakadályozása; régiókon átnyúló veszélyforrások kezelése; válság-előrejelzési képességek fejlesztése. 2007 óta 100 egyéni akcióval világszerte 48 országban finanszírozott műveleteket. Keretösszege 2,3 milliárd euró</p> <p><i>Az eszköz forrásainak kedvezményezettjei a tagállamok azon szervei lehetnek, amelyek részt vesznek a konkrét programok végrehajtásában. (A források felhasználása a legtöbb esetben nem pályázat útján történik.)</i></p>
A Demokrácia és Emberi Jogok Finanszírozási Eszköze (EIDHR)	<p>Az eszköz célja a demokrácia és az emberi jogok harmadik országokban történő érvényesítése a következő prioritások mentén:</p> <ul style="list-style-type: none"> • az emberi jogok védelmére, az igazságszolgáltatásra, a jogállamiságra és a demokrácia előmozdítására vonatkozó nemzetközi és regionális keretek erősítése; • a demokratikus választási folyamatokba vetett bizalom kiépítése megbízhatóságuk és átláthatóságuk megerősítésével, többek között a választások megfigyelése útján. <p>Elsősorban jogvédő és emberi jogi civil szervezeteket, a témával kapcsolatos képzést és oktatást, valamint az ilyen szervezetek közötti együttműködést támogatja.</p> <p>Keretösszege 1,3 milliárd euró</p>
Partnerségi Eszköz (PI)	<p>Az eszköz azokhoz az intézkedésekhez nyújt támogatást, amelyek az</p>

	<p>Unió harmadik országokkal fenntartott bilaterális, regionális és multilaterális kapcsolataiból eredő célkitűzéseit szolgálják, illetve hozzájárulnak a globális kihívások kezeléséhez.</p> <p>Az eszköz forrásai a piacra jutás javítása és az európai vállalkozások kereskedelmi, beruházási és üzleti lehetőségeinek fejlesztése érdekében gazdasági partnerségeket, kereskedelemösztönzést, beruházás-ösztönzést, valamint üzleti és szabályozási együttműködések; az oktatási-tudományos együttműködés, illetve a kultúrák közötti kapcsolatok erősítésének érdekében pedig kutatásokat, tanulmányokat, kísérleti projekteket, képzési és cserprogramokat támogatnak. További támogatási terület a politikai, gazdasági, társadalmi és civil szféra közötti párbeszéd elősegítése, az uniós értékek és érdekek képviselőit célzó tájékoztatási tevékenység.</p>
Nukleáris Biztonsági Együttműködési Eszköz (INSC)	Tematikus pénzügyi eszköz. 225 millió eurós keretösszeggel, kezelője a DG DEVCO

***

Valamennyi fenti eszközre fennáll, hogy Magyarország közvetetten, a kedvezményezett fél támogatására kiírt, uniós fejlesztési pályázatok megvalósításában való részvétellel részesülhet a forrásokból.

A fejlesztési pályázatok kiírását a kiemelten fontos eszközök (ENI, DCI) és a közös költségvetésen kívüli alap (EDF) esetében programozási folyamat előzi meg. Ennek első lépcsőjeként az Európai Külügyi Szolgálat (EEAS) és az Európai Bizottság illetékes főigazgatósága (DG Development and Cooperation – EuropeAid) a partnerországok illetékes hatóságaival együttműködve kidolgozza a többéves stratégiát és programokat. Ezek formái az Ország Stratégiai Tervdokumentum (Country Strategy Paper) és a Regionális Stratégiai Tervdokumentum (Regional Strategy Paper).

A Többéves Indikatív Program (Multiannual Indicative Programme, MIP) már specifikusan jelöli ki a fejlesztési területeket, míg a folyamat következő lépcsője, az Éves Akció Program (Annual Action Programme, AAP) a programozási időszak egy évre lebontott, részletes terveit tartalmazza. Az egyes országok tekintetében évente kidolgozásra kerülő Támogatások Éves Munkaprogramja (Annual Work Programme for Grants) tartalmazza a támogatások jogi kereteit, a részletes célkitűzéseket és a javaslattételi lehetőségek ütemezését az indikatív támogatási összegekkel és a várható eredményekkel egyetemben.

A fent említett dokumentumokat a Bizottság komitológiai ülések keretében mutatja be a tagállamoknak, melyeket azok megvitatják, s egyetértésük esetén véglegesíti a Bizottság a dokumentumokat. Ezt követően a EuropeAid honlapjának 'Call for Tenders' felületére felkerülnek az adott országokra vonatkozó pályázati előrejelzések, melyek tartalmazzák a konkrét pályázati kiírás megjelenésének pontos időpontját is. A honlapon megtekinthetőek az aktuális pályázatok – régió-, ország- és téma specifikusan is futtatható keresés -, a pályáztatás fázisa, a kapcsolódó legfontosabb dokumentumok és határidők.

Fejlesztési támogatásokat nyújtó donorként Magyarország számára a nemzetközi fejlesztési együttműködés hozadéka - közvetve, illetve közvetlenül - a hazai gazdasági szereplők nemzetközi piaci pozíciói javításához, beszállítói kapcsolataik fejlesztéséhez, így hosszabb távon a gazdasági növekedés és a foglalkoztatás élénkítéséhez való hozzájárulás. A fejlődő és átmeneti gazdaságú országok relációjában a klasszikus vissza nem térítendő, pénzügyi fejlesztési támogatások mellett a nemzetközi fejlesztési együttműködés szerves részét képező, (szakma-specifikus) ágazati együttműködési programok, a tudásmegosztásra és a szakképzésre épülő projektek is fontos kiindulópontot jelentenek a hazai érdekérvényesítéshez, melyet a kapacitásépítő programok és a technológia transzferre irányuló együttműködések is támogatnak.

7. Pályázási lehetőségek, gyakorlati tanácsok

Valamennyi fenti pénzügyi eszközre fennáll, hogy Magyarország, a magyar intézmények, vállalatok, civilek- a kiírt pályázati feltételek szerint- a kedvezményezett fél támogatására kiírt, uniós fejlesztési pályázatok megvalósításában részt vehetnek, s a forrásokból részesülhetnek. **A EuropeAid honlapja erről részletes tájékoztatást nyújt: <http://ec.europa.eu/europeaid>.** Itt található meg a Practical Guide.

Az írott információkon túlmenően javasolt a projektekkel kapcsolatos egyéb információk begyűjtése és a közvetlen kapcsolatteremtés a helyi potenciális partnerekkel, továbbá tájékozodni:

- A partnerországban az uniós külkapcsolati és fejlesztési eszközök finanszírozása mellett beazonosított projektek állásáról, előkészületeiről, elvárásokról, helyi szabályokról
- A kiválasztott kedvezményezett partnerországokban működő magyar nagykövetségek gazdasági diplomatáinál, külgazdasági attaséinál a pályázati kiírásával kapcsolatos helyi EU DEL információkról, a projektek előkészítésének helyzetéről, a partnerországokban tartott donoregyeztetőkön és fejlesztési koordinációs üléseken történt előzményekről.
- Az uniós külkapcsolati és fejlesztési eszközök forrásainak kihelyezését koordináló komitológiai bizottságok ülésein elhangzott észrevételekről a fővárosi kiküldött képviselőnél, pl. történtek-e kiegészítő információk a projektek végrehajtásával kapcsolatos elvárásokról.

A magyar pályázók esélyeit javíthatja a konzorciumban való pályázás és a közös programozásban való részvétel.

8. Tájékoztatás a Fejlesztés Európai Évéről (EYD2015)

Az Európai Unió 2015-öt a Fejlesztés Európai Évének nyilvánította. Ez Magyarország számára is jelentőséggel bír. Nem csupán azért, mert 2015 az az év, amikor az államoknak számot kell adni a Millenniumi Fejlesztési Célok (MDG-k) megvalósulásáról, s dönteniük kell az MDG-eket felváltó fenntartható fejlődési keretrendszeréről, hanem azért is, mert a hazai NEFE politika már az új NEFE Stratégia implementálásának kezdő éve. 2015-ben az EYD Magyarország számára különösen fontos mérföldkő éppen a fentiek miatt.

Az általános célok elsősorban a figyelemfelhívás, a tájékoztatás, az állampolgárok aktív részvételének és kritikus gondolkodásának előmozdítása. Az év során tájékoztatni kell az uniós polgárokat az Unió és a tagállamok által folytatott fejlesztési együttműködésről, kiemelve az Unió és a tagállamok által globális szereplőként az eddigiekben együttesen elért eredményeket, ösztönözni kell az érdekeltek közvetlen bekapcsolódását, kritikus gondolkodását és aktív érdeklődését a fejlesztési együttműködés terén, valamint fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a nemzetközi fejlesztési együttműködés nem csak a támogatások kedvezményezettjei, hanem az uniós polgárok számára is rejt előnyöket. Az év célja az is, hogy erősödjön Európa és a fejlődő országok polgáraiban a felelősségérzetet, a szolidaritást és az adandó lehetőségek iránti fogékonyságot ebben a változó és egyre inkább egymásra utalt világban.

A munkaprogramok elkészítéséhez a Bizottság több szempontot is adott a tagállamoknak. Az egyik ilyen szempont az volt, hogy a fiatalok a tematikus év során kiemelt célcsoportnak tekintendők. Több szempont a kommunikáció módjának oldaláról közelített, ugyanis alapvető elvárás a közösségi média eszközök használata és a „storytelling” módszer alkalmazása. Ez utóbbi arra vonatkozik, hogy az információkat meg kell próbálni emberközelivé tenni azáltal, hogy személyes történetekbe ágyazva ismeri meg azokat a nagyközönség. Ezt elősegíti az is, hogy a tematikus év mind a 12 hónapja egy-egy témát jár körül¹, pl. március a nők és lányok hónapja, november a fenntartható fejlődés és éghajlat-politika témájával foglalkozik, stb.

Magyarország e célok mellé beemelte a Post-2015 folyamat és a 2015 utáni fenntartható fejlődési keretrendszer, valamint Magyarország szerepének bemutatását a folyamatban. Az EYD Nemzeti Programjára beérkezett színvonalas pályázatok is azt mutatják, hogy az elmúlt évtized a megalapozással telt, s remélhetőleg az elkövetkezendő évtizedben megvalósulnak az új NEFE Stratégia célkitűzései, amelyben központi helyen van annak, hogy a magyar gazdasági szereplők, vállalatok, szakértők, civil szervezetek, egyetemi, akadémiai közösségek, a média képviselői, stb. találják meg helyüket e szép és ígéretes szakpolitikában, s vegyenek rész minél nagyobb számban az Európai Unió külső fejlesztési politikájának megvalósításában, amely tartalmában a fejlődő országok fejlesztési céljaival és terveivel is megegyezik.

Az EYD2015 jó kezdeményezés és minden fejlesztési szereplőnek helye van benne!

9. Tájékoztatás a magánvállalatok szerepéről a nemzetközi fejlesztésben

Az *Európai Unió törekvése*, hogy a nemzetközi fejlesztési együttműködés megvalósításában és finanszírozásában a privát szféra vállaljon minél nagyobb szerepet.

A magánszektor a fenntartható fejlődés motorja, jelentős szerepe van a foglalkoztatás növelésének, a szegénység csökkentésének és az élelmiszerbiztonság növelésének elősegítésében, valamint a zöldgazdasági beruházások révén az éghajlatváltozás elleni küzdelemben is. A potenciális pénzügyi-kereskedelmi lehetőségek miatt a magánszektor szereplői egyre nagyobb számban vesznek részt a nemzetközi fejlesztési együttműködésben, mint befektetők, kormányzati partnerek, civil szervezetek vagy adományozók. Emellett a kormányok és más donorszervezetek is

---

¹ A tematikus hónapok listája magyar nyelven is megtalálható az EYD2015 hivatalos honlapján: <https://europa.eu/eyd2015/hu/content/a-website-as-diverse-as-our-partners> .

egyre jobban keresik a velük való együttműködés lehetőségét, mivel az elhúzódó gazdasági válság okozta költségvetési forráshiány miatt nagyobb figyelem szegeződik a nemzetközi fejlesztési kötelezettségeik teljesítésére. Az együttműködés következtében jelentősen megváltozott az eddigi gyakorlat: a magánszektor már nemcsak a támogatási programok helyi kedvezményezettjeként szerepel, hanem finanszírozó partnerként, végrehajtó félként és tanácsadóként is.

Az EU egyre nagyobb hangsúlyt fektet arra, hogy a magánszektor az uniós fejlesztéspolitikában is aktívan részt vegyen, tekintettel arra, hogy a magánszektor kulcsszereplővé vált a fejlődő és a harmadik országok számára is az olyan fontos ágazatokban, mint a mezőgazdaság, a fenntartható energiaellátás, az infrastruktúrafejlesztés vagy az egészségügy. A stratégiai keretprogram célja, hogy ez a szerepvállalás hatékony legyen és átlátható keretek közt történjen.

A magánszektor a gazdasági növekedés, a munkahelyteremtés, a beruházások és az innováció fő motorja, amely központi szerepet játszik a szegénység csökkentésében, a fenntartható fejlődés és a befogadó növekedés megvalósításában. Ezért a nemzetközi fejlesztés hatékonyságának növeléséért vállalt Globális Partnerség összes szereplője számára célként szükséges megfogalmazni a fenntartható befektetések és reformok ösztönzését, pozitív hatásaik maximálását.

Magyarország – összhangban a Kormány által elfogadott NEFE stratégiával – kifejezetten támogatja a magánszektornak a nemzetközi fejlesztésbe való bevonására irányuló kezdeményezéseket. Fontos szempont, hogy bármely addicionális fejlesztési hozadékkal bíró, illetve a fenntartható fejlődés szempontjából releváns finanszírozási forrás bevonása hozzájárul a nemzetközi fejlesztésfinanszírozási vállalásaink teljesítéséhez, így Magyarország hitelességének, valamint a nemzetközi érdekérvényesítési és közép-, illetve hosszú távon a külgazdasági pozícióinak a javításához is.

A magánszektor szerepének növeléséhez alapvető fontosságú a *vállalatok NEFE tudatosságának* erősítése és a pályázási esélyeik javítása, az intézményi kapacitások erősítése, a *hazai koordináció kereteinek a megteremtése* is.

Mindezek érdekében, összegezés helyett *mellékeljük* az EU vonatkozó dokumentumát, az EU-s dokumentumok gyakran nehézkes nyelvezetében:

Tanácsi Következtetések a magánvállalatok szerepéről a nemzetközi fejlesztésben

1. A Bizottság 2014. május 13-án elfogadta „A magánszektor meghatározóbb szerepéről, a fejlődő országok inkluzív és fenntartható növekedésének elérése érdekében” című közleményt.²
2. A Tanács (Külgügyek/Fejlesztés) 2014. május 19-i ülésén folytatott megbeszéléseket követően 2014. június 23-án a Tanács elfogadta a következtetések első szövegváltozatát, amelyben kijelentette, hogy „várakozással tekint az elé, hogy a közleményben szereplő intézkedések gyakorlati megvalósításának célját szem előtt tartva folyamatos párbeszéd alakuljon ki az eszközökről és a módszerekről, ami egyúttal a Bizottság által javasolt elvek és kritériumok átfogó alkalmazásának lehetőségét is megteremti.”
3. Ennek alapján az olasz elnökség tanácsi következtetéstervezetet készített, amelyről munkacsoporti szinten 2014. december 1-jén megállapodás született.

---

² 9802/14.

4. Ennek fényében ajánlotta a COREPER a Tanácsnak, hogy 2014. december 12-i ülésén „A” napirendi pontként fogadja el a következtetéseket. (ami megtörtént)

„A magánszektor fejlesztési együttműködésben betöltött szerepének erősítése – intézkedésorientált szemlélet”

Bevezetés

1. A Tanács emlékeztet a magánszektorban a fejlesztésben betöltött szerepéről szóló korábbi következtetéseire³ és különösen az arra irányuló felhívására, hogy – „A magánszektor meghatározóbb szerepéről, a fejlődő országok inkluzív és fenntartható növekedésének elérése érdekében” című közleményben⁴ szereplő intézkedések gyakorlati megvalósításának célját szem előtt tartva – folyamatos párbeszéd alakuljon ki az eszközökről és a módszerekről.
2. A Tanács üdvözli, hogy ezt követően az elnökség és a Bizottság megbeszéléseket szervezett, amelyeken nagy számú érdekelt fél vett részt. E megbeszélések azt támasztották alá, hogy a magánszektor egyre aktívabban vesz részt a fejlesztésben. A fejlesztési és a magánszektorbeli szereplők közötti kapcsolatok is egyre többoldalúvá kezdenek válni.
3. A Tanács emlékeztet arra, hogy ebben a szakpolitikai kontextusban az átfogó célkitűzés változatlanul az, hogy a szegénységet a fenntartható fejlesztésen keresztül felszámoljuk. A Tanács hangsúlyozza különösen annak szükségességét, hogy a magánszektor erőteljesebben vegyen részt a jövőbeli fenntartható fejlesztési célkitűzések végrehajtásában, valamint hogy nagyobb mértékben járuljon hozzá az inkluzív gazdasági növekedéshez, a méltányos munkahelyek teremtéséhez, a zöld gazdaságra való átálláshoz, az élelmiszer- és táplálkozásbiztonsághoz, a környezetvédelemhez, az éghajlatváltozás hatásainak enyhítéséhez és az azokhoz való alkalmazkodáshoz, valamint a nők és a fiatalok társadalmi és gazdasági szerepvállalásához, (különös tekintettel itt a társadalom legszegényebb és a legkiszolgáltatottabb szegmenseire).
4. A Tanács kiemeli a magánszektor kulcsfontosságú szerepét az új globális partnerséggel kapcsolatban is, amelyet jelenleg a 2015 utáni időszakra szóló menetrendről folytatott megbeszélések keretében vizsgálnak.

---

³ 11149/14.

⁴ 9802/14.

Elvek és kritériumok

5. A magánszektor szakértelmének és erőforrásainak kiaknázása érdekében a Tanács feltérképezi, hogy milyen új lehetőségei vannak az együttműködésnek, és teszi ezt az olyan megválaszolendő kérdések szem előtt tartásával, mint hogy miként kellene meghatározni a leghatékonyabb megközelítéseket és modelleket a magánszektorral a fejlesztési együttműködés terén folytatott együttműködésre, hogy miként biztosítható – különösen az emberi jogok tiszteletben tartását illetően – a kellő gondosságra vonatkozó tényleges iránymutatás és felügyelet, miként biztosítható a különböző érdekelt felek között az érdekek és a kölcsönös elszámoltathatóság összehangolása, miként csökkenthető a tekintély- és a bizalomvesztés kockázata, különösen az EU és tagállamai viszonylatában, valamint hogy hogyan kellene a magánszektor szerepvállalása által a fejlesztésre gyakorolt hatást mérni és értékelni. A Tanács nyugtázza a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet Fejlesztési Támogatási Bizottsága (OECD/DAC) keretében ehhez kapcsolódóan folytatott megbeszéléseket, amelyek témája a magánszektorbeli eszközöknek és a finanszírozási áttételnek a 2015 utáni fejlesztésfinanszírozás mérési keretében való statisztikai feldolgozása volt.
6. A Tanács ezért támogatja azokat az elveket (a munkahely-teremtés középpontba helyezése, az inkluzivitás, a szegénység csökkentése, a differenciálás, a piaci alapú megközelítés, az eredményorientáltság, a politikák fejlesztési célú koherenciája), és kritériumokat (a fejlesztésre gyakorolt mérhető hatások, addicionalitás, semlegesség és átláthatóság, közös érdekek és célok, valamint társfinanszírozás, demonstrációs hatás, a munkaügyi, szociális, környezetvédelmi és fiskális előírások teljesítése, ideértve az emberi jogok tiszteletben tartását is), amelyeket a Bizottság az említett kihívások megoldásának, valamint a magánszektorral való sikeres partnerségek lehetőségeivel és feltételeivel kapcsolatos nagyobb tudatosság kialakításának keretében javasolt.
7. A Tanács üdvözli a tagállamok azon kötelezettségvállalását, hogy a magánszektor fejlesztési együttműködésben való részvétele melletti támogatásukat és szerepvállalásukat – kétoldalú, illetve többoldalú szinten egyaránt – e keretben biztosítsák, ami jó alapot szolgáltat ahhoz, hogy közös uniós és tagállami megközelítés jöjjön létre a magánszektor fejlesztését és a köz- és magánszféra fejlesztési célú partnerségeit támogató intézkedések hatékonyságának, fejlesztésre gyakorolt hatásának és jobb koordinációjának az elérésére irányulóan. A Tanács emellett azt is megállapítja, hogy ezek az elvek kiegészítik a segélyhatékonyság puszani (BUSAN) alapelveit az országok felelősségvállalására vonatkozóan, ideértve azt a konkrét kötelezettségvállalást is, hogy felgyorsítsák a segélyek feltételektől való függetlenítése érdekében tett erőfeszítéseket.

8. A Tanács megállapítja, hogy a kritériumokat iránymutatásként kell felhasználni, és azok alapján kell értékelni a közvetlen támogatásra irányuló javaslatok helyénvalóságát. Annak érdekében, hogy figyelembe lehessen venni a részt vevő magánszektorbeli vállalkozások típusát és méretét, valamint a kontextust, amelyben működnek, az értékelés során differenciált megközelítést kell alkalmazni. A partnerségek és a tervezett programok megvalósításának elengedhetetlen feltétele ezen elvek és kritériumok teljesítése, illetve egy hiteles, ezek felé mutató pálya követése. A Tanács a fentiek mellett felkéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy továbbra is osszák meg egymással a tapasztalatokat, és határozzák meg ezen elvek és kritériumok helyes alkalmazásának mikéntjét.

A magánszektor szerepének és erőforrásainak a fejlesztés érdekében történő katalizálását szolgáló intézkedések

9. A Tanács nyugtázza, hogy a bizottsági közlemény számos olyan nagyratörő intézkedésre tesz javaslatot, amelyek potenciálisan javítani tudják a magánszektor fejlesztését szolgáló uniós támogatás hatékonyságát. A Tanács felkéri a Bizottságot, hogy gondoskodjon arról, hogy az új stratégiai keret és az ahhoz kapcsolódó intézkedések kellőképpen megjelenjenek az uniós fejlesztési támogatás 2014–2020-as időszakra szóló programozásában, és felkéri a Bizottságot, hogy aknázza ki a különböző eszközei biztosította lehetőségeket annak érdekében, hogy a megközelítést szubnacionális, nemzeti, regionális és globális szinten egyaránt koherensen, hatékonyan és a különböző szintek egymás kiegészítő voltát erősítő módon lehessen alkalmazni.
10. A Tanács úgy véli, hogy ahhoz, hogy a bizottsági közleményben javasolt, a magánszektor erőforrásainak és szerepének a fejlesztés érdekében történő felerősítését célzó intézkedések megvalósíthatók legyenek, az EU-nak és a tagállamoknak még intenzívebben együtt kell működniük, és olyan közös fellépéseket kell kezdeményezniük, amelyek az uniós és tagállami szintű szakértelmet és ismereteket – többek közötti az átmeneti tapasztalatokat is – egyaránt alapul veszik.

Innovatív pénzügyi eszközök és mechanizmusok

11. A magánszektorban a fejlesztés finanszírozásába való bevonása továbbra is kihívást jelent. A Tanács támogatja az innovatív pénzügyi eszközök használatát a kiegészítő finanszírozás mozgósítása érdekében. Ide tartozhatnak a szolidaritási alapok, a több adományozót tömörítő mechanizmusok, a mikroadományok, illetve a nagy hatású beruházások, valamint a támogatásötvözés.
12. A támogatásötvözés különösen fontos eszköze a gazdasági növekedés, az innováció és a munkahelyteremtés ösztönzésének. A Tanács méltányolja a Bizottság, a tagállamok és az európai finanszírozási intézmények által az uniós külső együttműködési támogatáskombinációs platform keretében végzett munkát és várakozással tekint folytatódó erőfeszítéseik elé is, amelyek célja, hogy az adományozók koordinációjának, a munkamegosztás előmozdításának és a partnerekre nehezedő költségek csökkentésének révén növeljék a hatékonyságot, valamint a levont tanulságokra építve erősítsék a támogatásötvözési műveletek fejlesztésre gyakorolt hatását.
13. A Tanács várakozással tekint az elé, hogy a Bizottság végrehajtsa a Fejlesztési Együttműködési Eszköz (DCI), az Európai Szomszédosági Támogatási Eszköz (ENI) és az Európai Fejlesztési Alap (EFA) támogatásötvözési kereteit, ideértve a Dél-Amerikára, Közép-Ázsiára, a szomszédos országokra, valamint a karibi és csendes-óceáni régiókra és országokra irányuló támogatásötvözési eszközöket, továbbá az új afrikai támogatásötvözési eszköz létrehozását is. A támogatásötvözési mechanizmusokat az európai adományozók és pénzügyi intézmények erőfeszítéseinek együttes hatására, valamint a hatékony munkamegosztásra kell építeni. Ezt a támogatásötvözési tevékenységekben való szélesebb körű részvétel ösztönzésével és a különböző érintett adományozók és pénzügyi intézmények közötti koordináció előmozdításával lehet elérni.

14. A mikro-, kis- és középvállalkozásokat illetően – beleértve az informális szektort, valamint a szociális vállalkozásokat és a szövetkezeteket is –, a Tanács arra ösztönzi a Bizottságot, a tagállamokat és az európai pénzügyi intézményeket, hogy fordítsanak különösen nagy figyelmet a helyi bankrendszerekre, növeljék a vállalkozások tőkéhez és hosszú távú finanszírozáshoz való jutásának lehetőségeit, illetve a pénzügyi szolgáltatások vállalkozások általi igénybe vételének lehetőségeit, támogassák kiemelten a nők és a fiatal vállalkozók finanszírozását, mozdítsák elő a vállalkozásoknak nyújtott finanszírozást a szociális gazdaságban, a szakképzési rendszerekben, továbbá támogassák a vállalkozások közötti kapcsolatokat és a bevált környezetvédelmi gyakorlatok követését. Kiemelten kell kezelni azokat az intézkedéseket is, amelyek célja, hogy javítsák a kkv-k technológia-igénybevételi, illetve piacra jutási lehetőségeit. Külön figyelmet kell szentelni a szegényeket támogató szektorokra, mivel ezek multiplikátorhatást fejtenek ki és munkahelyeket teremtenek, amelyek összhangban állnak az EU szakpolitikai menetrendjével, többek között a fenntartható mezőgazdaságot, az agráriumot, az energiát, illetve a zöld, alacsony szén-dioxid-kibocsátású és az éghajlatváltozás hatásaival szemben ellenállóképes gazdaságot előmozdító vállalkozásokat érintően. A Tanács ezzel összefüggésben üdvözli az EKB által kezelt AKCS beruházási keret részeként létrehozott új különleges keretet, az EU-AKCS hatáserősítő pénzügyi keretet. A beruházási keret szerint megengedettnél magasabb kockázat mellett olyan projektet támogatását célozza, amelyek a fejlesztés tekintetében erőteljesebb hatást fejtenek ki. Mind a magasabb kockázatot, mind pedig az erőteljesebb hatást megfelelően értékelni kell, és arról jelentést kell készíteni.

Strukturált párbeszéd és inkluzív üzleti modell: a bővítés igénye

15. A Tanácsnak határozott meggyőződése, hogy a magánszektorral olyan strukturált párbeszédet kell folytatni, amelybe be lehet vonni a kormányokat, a helyi hatóságokat, a civil társadalmi szervezeteket, a szociális partnereket, a szakszervezeteket, az üzleti társulásokat, a tudományos közösséget, valamint az informális szektor képviselőit is. E párbeszédnek helyi, regionális és globális szinten, illetve ágazati szinten is teret kell biztosítani. Törekedni kell arra, hogy ne már létező, már folyamatban lévő párbeszédnek másolása legyen, ugyanakkor adott esetben a párbeszéd során támaszkodni lehet az olyan meglévő nemzetközi szintű mechanizmusokra, mint például a hatékony fejlesztési együttműködésre irányuló globális partnerség.

16. A Tanács megállapítja, hogy a köz- és a magánszféra közötti párbeszéd olyan környezet kialakítását segíti elő, amely ösztönzi a felelős beruházást, a méltányos munkahelyek létrehozását és a fenntartható fejlődést, továbbá erősíti a szakpolitikák hatékonyságát. Emellett annak, a magánszektor szereplői részéről egyre nyomatékosabban megfogalmazott kérésnek is eleget tesz, hogy jobban bekapcsolódhassanak a gazdasági döntéshozatalba és különösen a fenntartható, átlátható és vállalkozásbarát üzleti környezet előmozdításába, valamint a partnerországokkal szemben alkalmazandó egyértelmű szabályozási keret kialakításába. A Tanács melegen üdvözli, hogy nemrégiben elfogadásra került az AKCS országokban a magánszektor fejlesztésének támogatását célzó közös AKCS–EU együttműködési keret, valamint hogy létrejött a magánszektorbeli szereplőket is mozgósító EU–AKCS párbeszéd platform.
17. A Tanács üdvözli, hogy a Bizottság jóváhagyta a köz- és a magánszektor együttműködésének a széles alapokon nyugvó, inkluzív és fenntartható fejlődés érdekében történő kiterjesztéséről és erősítéséről szóló puszani közös nyilatkozatot, valamint azt, hogy a Bizottság aktívabb szerepet vállalt a „partnerség a jólétért” elnevezésű kezdeményezésekben. Üdvözli továbbá azt, hogy a fejlesztéssel foglalkozó szakpolitikai fórum keretében nemrégiben együttműködés indult a magánszektorbeli szereplők/szervezetek, a civil társadalmi szervezetek és a helyi szereplők között. A Tanács úgy véli, hogy ezek a folyamatok hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a magánszektor, a civil társadalmi szervezetek és a helyi közösségi szintű szereplők sikeres együttműködést építsenek ki.
18. A Tanács felkéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy közös erőfeszítéseket téve támogassák az inkluzív üzleti modellek és a kapcsolódó magánszektorbeli, több érdekelt felet tömörítő partnerségek kialakítását és kibővítését, támaszkodjanak a meglévő kezdeményezésekre és elemezzék, hogy miként lehet olyan sinergiákat létrehozni, amelyekkel növelhető az uniós és a tagállami intézkedések fejlesztési célú hatása. A Tanács arra ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy osszák meg a tapasztalatokat, és könnyítsék meg az információkhoz való hozzáférést az olyan meglévő kezdeményezésekre és programokra vonatkozóan, amelyek az üzleti vállalkozások, illetve a fejlesztés terén partnerség kialakításában érdekelt egyéb felek számára partnerségi és finanszírozási lehetőséget jelentenek.

19. Emellett a Tanács ösztönzi a Bizottságot, hogy térképezze fel annak innovatív lehetőségeit, hogy miként lehet partnerségeket kialakítani a magánszektorral olyan fejlesztéstámogatási programokra irányulóan, amelyek célja többek között a fiatal európaiak számára nyitott szakmai gyakorlatok ösztönzése, valamint a fiatalok helyi foglalkoztatásának előmozdítása. A Tanács felkéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy vizsgálják meg, miként lehet megerősíteni a diaszpórák szerepét a származási ország magánszektorának fejlesztésében, különösen a beruházások és a tudástranszfer előmozdításának céljával.

A vállalatok társadalmi felelősségvállalása

20. A Tanács támogatja azokat az erőfeszítéseket, amelyeket a Bizottság és a tagállamok a vállalatok társadalmi felelősségvállalásának előmozdítása érdekében tesznek, mindenekelőtt az olyan nemzetközileg elismert iránymutatások és elvek végrehajtása révén, mint az üzleti vállalkozások emberi jogi felelősségére vonatkozó ENSZ-iránymutatás, a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) multinacionális vállalatokra és a szociális politikára vonatkozó elvekről szóló háromoldalú nyilatkozata, a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) multinacionális vállalatokra vonatkozó iránymutatásai, az ENSZ Globális Megállapodása, valamint a Nemzetközi Szabványügyi Szervezetnek a vállalatok társadalmi felelősségvállalásával kapcsolatos iránymutatásokat tartalmazó ISO 26000 szabványa.
21. A Tanács kiemeli, hogy a 2014–2020-as időszakban a demokrácia és az emberi jogok európai eszköze keretében biztosított uniós támogatásnak kiemelt területe lesz a vállalatok társadalmi felelősségvállalása – különösen az üzleti vállalkozások emberi jogi felelősségére vonatkozó ENSZ-iránymutatás végrehajtása révén –, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája 16. cikkében biztosított vállalkozási szabadság előmozdítása.

22. A Tanács üdvözli, hogy a felelősebb globális értékláncok létrehozása érdekében fokozott nemzetközi együttműködés zajlik, és arra ösztönzi a Bizottságot, hogy aktívan vegyen részt e terület munkájában. A Tanács rámutat arra az egyre inkább elismert tényre, hogy a társadalmi, környezeti, etikai, emberi jogi és fogyasztójogi megfontolásoknak, valamint a beszerzési lánc felelős irányításának a vállalatok üzleti tevékenységeibe és stratégiájába való beépítése erősíti versenyképességüket és fenntarthatóságukat. A Tanács megállapítja, hogy a tagállamoknak saját iparágukat felelős értéklánccokra kell építeniük, különösen, ha azok a leginkább rászoruló országokban működnek. A köz- és magánszektor közötti fejlesztési célú partnerségeknek többek között arra kell ösztönözniük a magánszektor, hogy az a nemzetközileg elfogadott szabványokat túllépve olyan releváns önkéntes megközelítéseket dolgozzon ki, amelyek egyre nagyobb teret nyernek.
23. A kereskedelmi és a gazdasági kapcsolatokat illetően – ahol a magánszektor kulcsfontosságú szerepet tölt be –, a Tanács kiemelt fontosságot tulajdonít annak, hogy a gazdasági partnerségi megállapodásokra és egyéb kétoldalú megállapodásokra irányuló jelenlegi, illetve jövőbeli tárgyalások a vállalatok társadalmi felelősségvállalásáról szóló, nemzetközileg elismert iránymutatások és elvek mentén haladjanak, továbbá hogy a partnerországokban, illetve velük végrehajtott beruházási és kiszervezési tevékenységek során a részt vevő felek előmozdítsák a fenntartható fejlődést. A Tanács hangsúlyozza a magánszektor felelősségét abban, hogy előmozdítsa az emberi jogokat, és azon belül a gyermekek és a nők jogait.
24. Ezzel összefüggésben a Tanács üdvözli a közbeszerzésről szóló irányelvek nemrégiben végrehajtott felülvizsgálatát, amelynek az volt a célja, hogy a jogszabályok jobban figyelembe vegyék a környezetvédelmi és a szociális megfontolásokat, továbbá üdvözli a nem pénzügyi információk közzétételéről szóló számviteli irányelv felülvizsgálatát. A Tanács ismételten nyomatékosítja, hogy erősíteni kell a vállalkozások társadalmi felelősségvállalásának és az üzleti vállalkozások emberi jogi felelősségére vonatkozó ENSZ-iránymutatás végrehajtásának a külső dimenzióját, méghozzá különösen a vállalatok társadalmi felelősségvállalásáról szóló stratégia, valamint az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó cselekvési terv keretében – amelyek éppen felülvizsgálat tárgyát képezik –, valamint az OECD multinacionális vállalatokra vonatkozó iránymutatásainak megfelelően.

A magánszektor fejlesztésének támogatását célzó unió koordináció erősítése: élénkülés

25. A Tanács üdvözli a Bizottság és a tagállamok azon kezdeményezését, hogy nemzeti és regionális szinten felmérjék a jövőbeli magánszektor-fejlesztéseket és a magánszektorbeli intervenciókat. E felmérés annak az ambiciózus tervnek az első lépése, amelynek célja, hogy e téren növelje az EU és a tagállamok segélyhatékonyságát, és amely első lépést a közös programozással és a munkafolyamatok megfelelő felosztásával lehet majd folytatni. A Tanács felkéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy folytassák az együttműködést, elsősorban azoknak a jövőbeli, több országot/régiót érintő fellépéseknek a keretében, amelyek Ázsiát, a karibi és csendes-óceáni térséget, Közép-Ázsiát, Latin-Amerikát, a szomszédságot és mindenekelőtt Afrikát célozzák.
26. A Tanács szorosan nyomon fogja követni a fejleményeket ezen a területen, és felkéri a Bizottságot és az EKSZ-t, hogy az éves jelentés keretében tegyen rendszeresen jelentést a bizottsági közleményben, illetve az e következtetésekből megfogalmazott intézkedések és javaslatok végrehajtásáról, valamint általánosabban a magánszektorral folytatott együttműködésről, hogy így az azonosított intézkedések terén elért eredmények számon tarthatók legyenek.
-